
Notiser

MEDISINSK NYTT

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

TRINE B. HAUGEN

Email: trine.b.haugen@hf.hio.no
Tidsskriftet

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ÅSLAUG HELLAND

Email: aslaug.helland@gmail.com
Tidsskriftet

Prednisolon ved urinsyregikt

Prednisolon er like effektivt som naproksen i behandlingen av urinsyregikt. Det viser resultatene av en randomisert studie i *The Lancet* (2008; 371: 1854 – 60).

NSAID-preparater som naproksen er effektive i behandlingen av urinsyregikt, men har flere alvorlige bivirkninger. Kortikosteroider er både sikrere og billigere, og kan derfor være et nyttig behandlingsalternativ.

120 pasienter med urinsyregikt ble randomisert til å få naproksen eller prednisolon. Behandlingene hadde lik effekt, og bivirkningene var beskjedne og forbigående.

Pasienters kunnskap om hjerte- og karsykdom

Pasienter har liten kunnskap om symptomene ved og behandlingen av hjerte- og karsykdom. Det viser en undersøkelse av over 3 500 pasienter fra USA, Australia og New Zealand (*Arch Intern Med* 2008; 168: 1049 – 54).

Alle pasientene hadde hatt et hjerteinfarkt eller iskemisk hjertesykdom tidligere. De ble spurt om symptomer, behandling og hvordan de oppfattet sin fremtidige risiko for hjerteinfarkt.

46 % av pasientene hadde liten kunnskap om hjerte- og karsykdom (< 70 % av svarene var korrekte). Kvinner, yngre pasienter, pasienter med høyere utdanning og pasienter behandlet av kardiolog i stedet for allmennlege hadde høyere kunnskapsnivå enn de andre. 57 % mente de hadde høyere risiko for hjerteinfarkt i fremtiden enn den generelle befolkningen.

Vitamin D-mangel hos barn og nyfødte

Lavt nivå av vitamin D er vanlig hos sunne barn, viser en tverrsnittsstudie fra USA (*Arch Pediatr Adolesc Med* 2008; 162: 505 – 12).

Forfatterne undersøkte vitamin D-nivået hos 380 nyfødte og småbarn. 12 % hadde vitamin D-mangel (≤ 20 ng/ml), og hos hele 40 % var nivået lavere enn optimalt (≤ 30 ng/ml).

Hudfarge og tid i solen hadde ingen betydning for resultatene. Men nyfødte som kun ble ammet og barn som drakk lite melk hadde signifikant større risiko for vitamin D-mangel.

Stoffskiftesykdommer og risiko for hjerte- og karsykdom

Subklinisk hypotyreoidisme og hypertyreoidisme kan være assosiert med en moderat økning i risiko for hjerte- og karsykdom og død. Det viser en metaanalyse publisert i *Annals of Internal Medicine* (2008; 148: 832 – 45). Men risikoen var vesentlig lavere når kun data fra studiene av best kvalitet ble inkludert.

Metaanalysen var basert på ti studier som omhandlet risiko ved stoffskiftesykdom. I alle studiene så man på risikoen assosiert med hypotyreoidisme, men i bare fem så man på risikoen assosiert med hypertyreoidisme. Risikoen var høyere for pasienter under 65 år enn for eldre pasienter.

Familiehistorie og overlevelse ved tykktarmskreft

Pasienter med tykktarmskreft og en familiehistorie med denne sykdommen har signifikant redusert risiko for tilbakefall av kreft og for å dø av sykdommen (JAMA 2008; 299: 2515 – 23). Det viser en prospektiv observasjonsstudie av over 1 000 pasienter med tykktarmskreft i stadium 3.

18 % av pasientene hadde en familiehistorie med tykktarmskreft. 29 % av disse døde eller fikk tilbakefall av kreftsykdommen, sammenliknet med 38 % av dem uten slik familiehistorie.

Reduksjonen i risiko økte jo flere nære slektninger som hadde hatt tykktarmskreft tidligere.

Hormonsubstitusjon og risiko for venøs tromboembolisme

Studier har vist en sammenheng mellom postmenopausal østrogenterapi og venøs tromboembolisme. I de fleste av disse studiene har kvinnene brukt ekvint konjugert østrogen alene eller sammen med medroksyprogesteronacetat. Resultatene kan ikke generaliseres til å gjelde andre behandlingsregimer. Franske og skotske forskere har i en systematisk oversikt og en metaanalyse undersøkt sammenhengen mellom ulike former for hormonsubstitusjon og risiko for venøs tromboembolisme (BMJ 2008; 336: 1227 – 31).

Åtte observasjonsstudier og ni randomiserte studier dannet utgangspunkt for analysen. Resultatene viste økt risiko for venøs tromboembolisme ved bruk av peroral østrogenterapi, spesielt i det første året. Med transdermal østrogenterapi var risikoen mindre. Videre forskning bør rettes inn mot genetiske forhold som kan være avgjørende for risiko ved ulike former for østrogenbehandling.

Dyp hjernestimulering hjelper ved Parkinsons sykdom

Dyp hjernestimulering reduserer de motoriske symptomene ved Parkinsons sykdom, men de psykiske og kognitive bivirkningene er fortsatt uavklarte. Nå viser en randomisert studie i *The Lancet Neurology* at dyp hjernestimulering har en viss negativ effekt på kognitive funksjoner (2008; 7: 605 – 14).

156 pasienter med Parkinsons sykdom ble randomisert til å få dyp hjernestimulering eller medikamentell behandling. Etter seks måneder var det en nedgang i frontale kognitive funksjoner og et redusert angstnivå blant pasientene som fikk dyp hjernestimulering. Ti pasienter i denne gruppen, og åtte i kontrollgruppen opplevde alvorlige psykiske bivirkninger.

Det medfødte immunsystemet tar pusten fra deg

Akutte virale infeksjoner i lungene kan føre til kronisk inflammasjon og obstruktiv lungesykdom, men den bakenforliggende mekanismen har til dels vært ukjent.

En amerikansk forskningsgruppe har nå undersøkt dette og benyttet en musmodell der musene utvikler kronisk lungesykdom etter en virusinfeksjon (Nat Med 2008; 14: 633 – 40). Etter at den akutte lungeinfeksjonen var gått tilbake, utviklet musene en kronisk inflammatorisk lungesykdom.

Musene utviklet lungeskade karakterisert ved metaplasi av slimproduserende celler, hypersekresjon og hyperreaktivitet. Overraskende nok fant forskerne at dette skyldtes en aktivering av det medfødte immunforsvaret, med interaksjon mellom CD4-negative naturlige drepeceller og makrofager. Tilsvarende funn ble gjort hos pasienter med astma.

Middelhavsdiett reduserer risiko for diabetes

Mange studier har vist at middelhavsdiett kan forebygge kardiovaskulær sykdom. Spanske forskere har nå undersøkt sammenhengen mellom middelhavsdiett og forekomst av type 2-diabetes (BMJ 2008; 336: 1348 – 51).

13 380 personer (gjennomsnittsalder 37,9 år) uten diabetes inngikk i den prospektive kohortstudien og ble fulgt opp i 4,4 år (median). De besvarte et spørreskjema om inntak av ulike matvarer, og nye tilfeller av diabetes ble registrert. Resultatene viste en lavere risiko for å utvikle type 2-diabetes hos dem som strengest holdt seg til middelhavsdietten enn hos de andre. Dette antyder at omlegging av kostholdet til å inneholde mer olivenolje, frukt, grønnsaker, fiber, fisk og mindre kjøtt og meieriprodukter vil bidra til å redusere forekomst av type 2-diabetes i befolkningen.

Publisert: 14. august 2008. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 13. juli 2026.